

Aktualitetsförklaring av Uppsala kommuns översiktsplan

Bilaga 1

Länsstyrelsens sammanfattande redogörelse

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

2019-07-04

401-1147-2019

Uppsala kommun

E-post: uppsala.kommun@uppsala.se

Samhällsavdelningen
Plan- och bostadsenheten
Ida Karlsson
Planhandläggare

Sammanfattande redogörelse Uppsala kommun, Uppsala län

Inledning

Enligt 3 kap. 28 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska Länsstyrelsen minst en gång varje mandatperiod redovisa sina synpunkter i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet.

Synpunkterna ska redovisas i en sammanfattande redogörelse till kommunerna inför aktualiseringen av översiktsplanen.

Den sammanfattande redogörelsen redovisar relevanta planeringsunderlag som kan underlätta kommunens arbete vid aktualitetsprövningen av gällande översiktsplan.

Kommunfullmäktige ska minst en gång per mandatperiod ta ställning till översiktsplanens aktualitet.

Läsanvisning till yttrandet

Yttrandet ska läsas tillsammans med Länsstyrelsens publikation *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, publicerad år 2018. Sammanställningen presenterar statliga intressen, mellankommunala frågor och allmänna intressen för hela länet. Denna sammanfattande redogörelse är specifik för Uppsala kommun. Yttrandet ska också läsas tillsammans med inkomna synpunkter från statliga myndigheter, se bilagor till yttrandet.

Innehåll

1. ÖVERSIKTSPLANEN	4
1.1. AKTUALITETSPRÖVNING AV ÖVERSIKTSPLAN	4
1.2. ÖP-MODELLEN	5
2. LÄNSSTYRELSENS SYN PÅ ÖVERSIKTSPLANENS AKTUALITET	5
3. NATIONELLA OCH REGIONALA MÅL, PLANER OCH PROGRAM	7
3.1. AGENDA 2030 OCH HÅLLBARHETSMÅL.....	7
3.2. REGIONALA ÅTGÄRDSPROGRAM FÖR MILJÖMÅLEN	7
3.3. REGIONAL HANDLINGSPLAN FÖR KLIMATANPASSNING	8
3.4. GOD BEBYGGD MILJÖ	8
3.5. INFRASTRUKTUR.....	8
3.6. REGIONAL KLIMAT- OCH ENERGISTRATEGI.....	11
3.7. EU:S DIREKTIV OM BYGGNADERS ENERGIPRESTANDA, EPBD.....	11
3.8. HAVSPLAN	11
3.9. REGIONALA TILLVÄXT- OCH UTVECKLINGSPROGRAM	11
3.10. SOCIAL HÅLLBARHET I PLANERING	12
4. RIKSINTRESSEN	15
4.1. ÖVERBLICK RIKSINTRESSEN UPPSALA KOMMUN	15
4.2. RIKSINTRESSEN 3 KAP. MILJÖBALKEN	15
4.3. RIKSINTRESSEN 4 KAP. MILJÖBALKEN	18
5. MILJÖKVALITETSNORMER (MKN)	18
5.1. MKN FÖR VATTENKVALITET – YT- OCH GRUNDVATTEN	19
5.2. DAGVATTNET	19
5.3. MKN FÖR LUFT	19
6. LANDSBYGDSUTVECKLING I STRANDNÄRA LÄGEN (LIS)	20
7. MILJÖ, HÄLSA, SÄKERHET OCH RISK FÖR OLYCKOR	20
7.1. DRICKSVATTENFÖRSÖRJNING	20
7.2. RISKER FARLIG VERKSAMHET OCH TRANSPORTER FARLIGT GODS	21
7.2. FÖRORENAD MARK	21
7.3. RISK FÖR ÖVERSVÄMNING, RAS, SKRED OCH ANDRA NATURHÄNDELSER	21
7.4. ELEKTROMAGNETISKT FÄLT, UV-STRÅLNING OCH RADON	23
7.5. BULLER	24
8. HUSHÅLLNING MED MARK- OCH VATTENOMRÅDEN	25
8.1. JORDBRUKSMARK	25
9. BOSTADSBESTÅND OCH BOSTADSFÖRSÖRJNING	26
10. SOCIALT GOD LIVSMILJÖ	26
10.1. BROTTSFÖREBYGGANDE GENOM ARKITEKTUR OCH STADSPLANERING	26
11. MELLANKOMMUNAL PLANERING	27
11.1. REGION STOCKHOLM – RUF S OCH ÖMS	27
12. KULTURMILJÖ OCH FORNLÄMMNINGAR	28

12.1.	KOMMANDE UNDERLAG KULTURMILJÖ	28
13.	NATURVÄRDEN OCH NATURRESERVAT	28
13.1.	EU-FÖRORDNING NR 1143/2014	29
13.2.	EKOSYSTEMTJÄNSTER	29
13.3.	GRÖN INFRASTRUKTUR	29
13.4.	EKOLOGISK KOMPENSATION	29
13.5.	SKYDDADE ARTER OCH SKYDDSVÄRDA TRÄD	30
13.6.	GENERELLT BIOTOPSKYDD	30
14.	MARKAVVATTNING OCH MARKAVVATTNINGSFÖRETAG	30
14.1.	VATTENVERKSAMHET	31
15.	HÖGA OBJEKT OCH MOBILMASTER	31
15.1.	PÅVERKAN RADIOSIGNALER	31
16.	ÖVRIGA UPPLYSNINGAR SOM BERÖR ÖVERSIKTSPLANERING.....	31
16.1.	LAGÄNDRINGAR	31
BILAGOR	34

1. Översiktsplanen

1.1. Aktualitetsprövning av översiktsplan

Enligt plan- och bygglagen (2010:900), PBL, ska alla kommuner ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. För att översiktsplanen ska fungera som ett strategiskt styrdokument och underlätta för efterföljande beslut om lovgivning, arbetet med att ta fram eventuella regionplaner, fördjupade översiktsplaner, detaljplaner eller områdesbestämmelser, krävs att den är aktuell. Minst en gång varje mandatperiod ska kommunfullmäktige ta ställning till om översiktsplanen är aktuell.

Processen för hur en aktualitetsprövning ska genomföras kan se olika ut bland annat beroende på hur ofta en aktualitetsprövning görs och vilka behov kommunen har. Det är inte reglerat i plan- och bygglagen hur en aktualitetsprövning ska gå till, mer än att det ska ske minst en gång per mandatperiod.

Länsstyrelsen ska minst en gång under mandattiden redovisa sina synpunkter i fråga om sådana statliga och mellankommunala intressen som kan ha betydelse för översiktsplanens aktualitet. Av redogörelsen ska det framgå hur synpunkterna förhåller sig till översiktsplanen.

Vid aktualitetsprövningen ska en bedömning göras om översiktsplanen är aktuell utifrån de krav som anges i plan- och bygglagen. Det är översiktsplanen i sin helhet som ska bedömas, vilket omfattar översiktsplanen tillsammans med eventuella ändringar.

Vid aktualitetsprövningen gör kommunen en bedömning om planen uppfyller innehållskraven i plan- och bygglagen enligt 3 kap. 5 § PBL. Enligt 5 § ska det av översiktsplanen framgå:

1. grunddragen i fråga om den avsedda användningen av mark- och vattenområden,
2. kommunens syn på hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras,
3. hur kommunen avser att tillgodose de redovisade riksintressena och följa gällande miljökvalitetsnormer,
4. hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen,
5. hur kommunen avser att tillgodose det långsiktiga behovet av bostäder, och
6. sådana områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen som avses i 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken.

1.1.1. Uppföljning av betydande miljöpåverkan

I samband med aktualitetsprövningen av översiktsplanen är det lämpligt att undersöka vilken betydande miljöpåverkan som genomförandet av planen faktiskt har medfört.

Syftet med uppföljningen av betydande miljöpåverkan är att kommunen ska kunna upptäcka oförutsedd negativ påverkan på miljön och skapa förutsättningar för att vidta lämpliga avhjälpande åtgärder. Bestämmelsen ställer inga preciserade krav på hur uppföljningen ska gå till. Det är antagligen oftast lämpligt att integrera uppföljningen i den normala planeringsprocessen. Uppföljningen kan med fördel sammanfalla med den ordinarie översynen av en plan (jfr prop. 2003/04:116 sid. 68). Läs mer om uppföljning och övervakning i Naturvårdsverkets vägledning om strategisk miljöbedömning:

- <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Miljobedomningar/Strategisk-miljobedomning/Uppfoljning/>

1.2. ÖP-modellen

Boverket har arbetat fram ett förslag till hur kommunernas översiktsplaner kan utformas, den s.k. ÖP-modellen. De utgår från tre aspekter; utvecklingsstrategi, användning samt värden och hänsyn. Avsikten är att modellen ska vara flexibel, att alla kommuner och nivåer på den översiktliga planeringen, inklusive regional fysisk planering ska kunna använda sig av modellen. Uppsala kommun har använt flera element i modellen. Boverket har publicerat ÖP-modellen 1.0 i juni 2018 läs mer här:

- <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/oversiktsplanen/utformning/model1/>

2. Länsstyrelsens syn på översiktsplanens aktualitet

Nya lagrum har tillkommit sedan kommunen antog ÖP i december 2016. Det har kommit ett nytt 6 kap i miljöbalken om miljöbedömningar och det har införts krav på riskbedömning i översiktsplan för att hantera klimatförändringar. Förordningen om miljökonsekvensbeskrivningar har ersatts med miljöbedömningsförordningen och en ny klimatlag har införts. Även strålskyddslagen har ändrats vilket har påverkat referensvärden för radon. Det har också skett en ändring i förordningen om trafikbuller vid bostadsbyggnader där det införts nya riktvärden.

Det har tillkommit några nationella mål och strategier, så som målet för folkhälsa och livsmedelsstrategin. Det finns nya underlag gällande god bebyggd miljö, miljökvalitetsnormer för utomhusluft och inom flera andra områden. Flera nya regionala strategier och åtgärdsprogram har tillkommit, exempelvis regional cykelstrategi och åtgärdsprogram för miljömålen. Det har också kommit en handlingsplan för Grön infrastruktur. Medan andra arbeten precis har startat och förväntas tas fram under kommande år. Regionen har t.ex. påbörjat arbete med en ny regional utvecklingsstrategi som förväntas vara klar 2020 och Länsstyrelsen har påbörjat ett underlag om jordbruksmark i fysisk planering.

Sedan 2018 har en ny nationell plan för transportinfrastruktur antagits av regeringen. I den finns beslut om en utbyggnad av Ostkustbanan med två spår mellan Uppsala

Resecentrum och länsgränsen mot Stockholm. Kommunen har dessutom ingått avtal med staten om byggande av bostäder i samband med infrastrukturprojektet.

Region Uppsala har också skapat riktlinjer för pendlarparkeringar och en regional cykelstrategi.

Vissa av de underlag som nämns har även funnits sedan tidigare. Dessa har lyfts fram i den sammanfattande redogörelsen då det saknas koppling till dem i kommunens ÖP, t.ex. Agenda 2030 och mänskliga rättigheter.

Förändringar har skett vad gäller riksintressena friluftsliv, totalförsvarets militära och civila delar, energiproduktion/distribution, kommunikationer och Natura 2000. Översyn sker gällande riksintresse för yrkesfiske. Länsstyrelsens översyn av riksintresse för kulturmiljövård färdigställdes för Uppsala kommun precis innan ÖP 2016 fastställdes. De nya gränserna för kulturmiljövården har inte förts in i ÖP 2016.

Dricksvattenförsörjningen och grundvattnets status och miljö kvalitetsnormerna är aktuella frågor där kommunen, sedan ÖP antogs, har tagit fram en riskbedömning för grundvattnets känslighet som ger stöd för lämplig markanvändning. Underlaget har en påverkan på översiktsplanens aktualitet då föreslagen markanvändning kan behöva revideras, samt även åtgärder och strategier för att uppnå miljö kvalitetsnormerna för grundvatten och ytvatten.

Kommunen har tidigare inte pekat ut några områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Om kommunen överväger att peka ut LIS områden så bör kommunen ta detta i beaktande vid aktualitetsprövningen.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att det är angeläget att det finns en koppling till kommunens bostadsförsörjningsprogram samt till planer och program som berör bostadsförsörjningen, så som lokal- och bostadsförsörjningsplaner samt handlingsplan bostad för alla.

Det är således både lagändringar, nya mål, planer och program och andra underlag som tillkommit sedan kommunen antog ÖP 2016 och som kommunen bör beakta i aktualitetsprövningen.

3. Nationella och regionala mål, planer och program

En översiktsplan ska redovisa hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål samt planer och program som har betydelse för en hållbar utveckling.

Enligt 3 kap 5 § 4 p. PBL ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna översiktsplanen med relevanta nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling inom kommunen.

Läs mer om nationella mål och regionala mål, planer och program i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, se bilaga. Sammanställningen finns även att ladda ner från Länsstyrelsens hemsida:

- <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/tjanster/publikationer/sammanstallning-av-statliga-och-mellankommunala-intressen---underlag-for-oversiktsplanering-i-uppsala-lan.html>

3.1. Agenda 2030 och hållbarhetsmål

I agenda 2030 finns flera mål som är direkt kopplade till samhällsplaneringen, bland annat om hållbara städer och samhällen, jämställdhet, hållbar konsumtion och produktion, hållbar industri, innovationer och infrastruktur, rent vatten och sanitet för alla, för att nämna några. Länsstyrelsen hänvisar kommunen till Agenda 2030:

- <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/globala-malen-och-agenda-2030/>

Länsstyrelsen hänvisar också till miljömålen på naturvårdsverkets och regeringens hemsida:

- <http://www.sverigesmiljomal.se/miljomalen/>
- <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/miljo-och-klimat/mal-for-miljo/>

Samt till Boverkets vägledning om översiktsplanering för minskad klimatpåverkan:

- <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/klimatpaverkan-och-oversiktsplanering/>

3.2. Regionala åtgärdsprogram för miljömålen

Länsstyrelsen ska i bred samverkan med länets aktörer ta fram åtgärdsprogram för miljömål inom de fyra ämnesområdena klimat och energi, ekosystem och biologisk mångfald, vatten samt samhällsutveckling. Under 2018 påbörjades arbetet inom området klimat och energi genom framtagandet av det första åtgärdsprogrammet *Färdplan för ett hållbart län – åtgärder för minskad klimatpåverkan*, se publikation:

- <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/tjanster/publikationer/fardplan-for-ett-hallbart-lan---atgarder-for-minskad-klimatpaverkan.html>

För att driva genomförandet av programmets åtgärder framåt uppmanas länets aktörer att teckna hållbarhetslöften med Länsstyrelsen. Ett hållbarhetslöfte innebär att göra ett

åtagande att genomföra ett urval av programmets åtgärder under programperioden på fyra år. Under 2019 tas nästa åtgärdsprogram fram inom området ekosystem och biologisk mångfald vilket planeras färdigställas 2020.

3.3. Regional handlingsplan för klimatanpassning

Den regionala handlingsplanen för klimatanpassning i Uppsala län reviderades år 2015/2016, se handlingsplan:

- <https://www.lansstyrelsen.se/download/18.6ae610001636c9c68e59fa/1526554411964/regional-handlingsplan-for-klimatanpassning-i-uppsala-lan-del1.pdf>

3.4. God bebyggd miljö

Under 2019 har Boverket publicerat en rapport gällande *Fördjupad utvärdering av God bebyggd miljö*.

- <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2019/fordjupad-utvardering-av-god-bebyggd-miljo/>

Boverket har också en vägledning för översiktsplaneringen för minskad klimatpåverkan, som ett led i arbetet att nå miljömålet God bebyggd miljö:

- <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/klimatpaverkan-och-oversiktsplanering/>

Läs mer om God bebyggd miljö på Naturvårdsverket och Boverket:

- <https://www.naturvardsverket.se/Miljoarbete-i-samhallet/Sveriges-miljomal/Miljokvalitetsmalen/God-bebyggd-miljo/>
- <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/nationella-mal-for-planering/miljomalsarbete/god-bebyggd-miljo/>

3.5. Infrastruktur

3.5.1. Nationell infrastrukturplan och länstransportplan

Planering, finansiering och tidsplan för genomförande av om- och nybyggnadsåtgärder på det statliga vägnätet och järnväg styrs av *Nationell infrastrukturplan för transportsystemet 2018–2029* samt *Länstransportplan 2018–2029*. Länstransportplanen i Uppsala län omfattar även statlig medfinansiering till kommunala åtgärder i form av cykelvägar, kollektivtrafik samt trafiksäkerhets- och miljöåtgärder.

I den nationella planen finns beslut om en utbyggnad av Ostkustbanan med två spår mellan Uppsala Resecentrum och länsgränsen mot Stockholm. Kommunen har dessutom ingått avtal med staten om byggande av bostäder i samband med infrastrukturprojektet.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på Trafikverkets yttrande gällande funktionellt prioriterat vägnät samt nationell och regional plan. Trafikverket har pekat ut vilka vägar som är viktigast för tillgänglighet ur ett nationellt och regionalt perspektiv, så kallat funktionellt prioriterat vägnät (FVP). Detta kommer att fungera som ett

planeringsunderlag i samhällsplaneringen och som stöd för prioriteringar av insatser. För Uppsala kommun är följande vägar utpekade: E4, 55, 72, 255, 272, 273, 282, 288, 290 och 600. Trafikverket arbetar nu med en översyn, som görs vart fjärde år.

I den nationella planen är objekten *Uppsala plankorsningar* och *Ostkustbanan, fyrspår*, med som namngivna objekt för Uppsala kommun.

Gällande den regionala planen tar Region Uppsala fram förslag. För Uppsala kommun är *Väg 55 Örsundsbro-Kvarnbolund* och *GC-väg samt kollektivtrafikåtgärder Uppsala-Björklinge* med i planen.

Se vidare i Trafikverkets yttrande.

3.5.2. SOFT – Samordnad omställning till fossilfri transportsektor

Energimyndigheten har fått i uppdrag av regeringen att samordna omställningen av transportsektorn till fossilfrihet. Samordningsuppdraget, SOFT, pågår 2016-2019 och genomförs tillsammans med Transportstyrelsen, Trafikverket, Trafikanalys, Naturvårdsverket och Boverket. I uppdraget ingick bland annat att ta fram en strategisk plan, vilken överlämnades till Regeringskansliet (Miljö- och energidepartementet) den 28 april 2017, se planen på Energimyndighetens hemsida:

- <https://energimyndigheten.a-w2m.se/Home.mvc?ResourceId=5642>

I den strategiska planen pekas åtaganden ut för olika myndigheter för att kunna nå målet om 70 procent fossilfria transporter år 2030, samt för att skapa förutsättningar inom transportsektorn för att nå klimatmålet 2045. Samhällsplanering identifieras som en nyckelkomponent i omställning till fossilfria transporter. Kommunen bör ta i beaktande att transportsektorn ställer om till fossilfritt i översiktsplaneringen.

Utöver den strategiska planen har tre delrapporter överlämnats till regeringen den 16 juni 2017, om luftfart, sjöfart samt utvärdering och uppföljning av omställningen, se rapporter inom uppdraget på Energimyndighetens hemsida:

- <http://www.energimyndigheten.se/klimat--miljo/transporter/samordningsuppdrag-for-omstallning-av-transportsektorn/nationell-strategi-for-att-stalla-om-till-en-fossilfri-transportsektor/>

I koppling till SOFT-projektet har Boverket tagit fram en vägledning om flexibla parkeringstal, som slutrapporterades i oktober 2018. Vägledningen handlar om varför parkering för cykel och bil kan vara en viktig del i kommunens arbete med att skapa en mer hållbar stadsutveckling. Flexibla parkeringstal lyfts som en metod för kommunen att skapa förutsättningar för ett hållbart resande och effektivare markutnyttjande, som i sin tur kan leda till en mer attraktiv stadsmiljö:

- https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/parkering_hallbarhet/verktyg/

3.5.3. Regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon

På uppdrag av Länsstyrelsen Uppsala och Region Uppsala har BioDriv Öst tagit fram en regional plan för infrastruktur för förnybara drivmedel och elfordon, publicerad i februari

2019. Huvudsyftet med planen är att den ska fungera som vägledning i arbetet med att bygga ut infrastruktur i form av tankstationer för förnybara drivmedel samt laddstationer för elfordon. Planen finns att ladda ner på Länsstyrelsens hemsida, se dokument under Relaterad information:

- <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/stat-och-kommun/miljo/energi-och-klimat.html>

3.5.4. Riktlinjer för pendlarparkering

Den 23 april 2019 antog Region Uppsala *Riktlinjer för pendlarparkering i Uppsala län*. Riktlinjerna ska vara ett verktyg för att förenkla och förtydliga planeringsprocessen av pendlarparkeringar samt ge direktiv för finansiering av pendlarparkering genom statlig finansiering i länsplan. Riktlinjerna ska vara vägledande för var parkeringarna lokaliseras, hur de utformas och vilken standard de ska ha. De ska också ange ansvarsfördelning.

3.5.5. Regional cykelstrategi

Region Uppsala har tagit fram en regional cykelstrategi, fastställd i december 2017, för att främja cykling i länet samt ge underlag för prioritering av cykelvägsprojekt i länstransportplanen.

Den regionala cykelstrategin finns på Region Uppsalas hemsida:

- <https://www.region uppsala.se/sv/Regional-utveckling/Infrastruktur/Infrastrukturplanering/Regional-cykelstrategi-for-Uppsala-lan/>

3.5.6. Digitalisering och bredband

Regeringen presenterade den 18 december 2016 en ny bredbandsstrategi för Sverige, *Sverige helt uppkopplat 2025 – en bredbandsstrategi*. Enligt denna är målet att 95 procent av alla hushåll och företag bör ha tillgång till minst 100 Mbit/s år 2020. Till 2025 är målet 98 procent, och hastigheten är höjd till 1 Gbit/s. I målet lyft även tillgång till stabila mobila tjänster av god kvalitet i områden där människor normalt befinner sig som ett mål till 2023, se Regeringens hemsida:

- <https://www.regeringen.se/4b00e7/contentassets/a1a50c6a306544e28ebaf4f4aa29a74e/sverige-helt-uppkopplat-2025-slutlig.pdf>

På den regionala nivån finns mål för bredband i den Regionala utvecklingsstrategin (RUS). Region Uppsala har även en digital agenda, del 1 och del 2. Del 1 och 2 av den digitala agendan kan laddas ned från Region Uppsalas hemsida:

- <http://www.lul.se/sv/Regional-utveckling/Infrastruktur/Digital-infrastruktur/>

Läs mer om digitalisering och bredband i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*.

3.6. Regional klimat- och energistrategi

I juni 2019 har Länsstyrelsen uppdaterat klimat- och energistrategin för Uppsala län – *Tillsammans för ett fossilfritt Uppsala län*. Strategin ska utgöra underlag för prioriteringar och vara en vägledning i arbetet för minskad klimatpåverkan i länet. Strategin finns publicerad på Länsstyrelsens hemsida:

- <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/tjanster/publikationer/tillsammans-for-ett-fossilfritt-uppsala-lan---klimat--och-energistrategi.html>

3.7. EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda, EPBD

EU:s direktiv om byggnaders energiprestanda, EPBD, har funnits sedan 2002. Det omarbetades 2010 och har nu omarbetats ytterligare en gång under våren 2018. Det nya direktivet godkändes den 14 maj 2018 och ska implementeras svensk lagstiftning 2019. Det nya direktivet ställer krav på laddpunkter och tomrör på parkeringar vid nyproduktion och omfattande renoveringar. Kravet på laddpunkter gäller vid nyproduktion av flerbostadshus både om parkeringen ligger i eller i anslutning till byggnaden. Kommunen bör ta detta i beaktande och förbereda för en utbyggnad av laddinfrastruktur för elfordon. Läs mer på Boverket:

- <https://www.boverket.se/sv/byggande/bygg-och-renovera-energieffektivt/nyheter-inom-energiomradet/vad-innebar-det-omarbetade-eu-direktivet-epbd/>

3.8. Havspan

Havspanen har varit på granskning under våren 2019. I slutet av 2019 ska Havs- och vattenmyndigheten lämna ett förslag på havspaner till regeringen som ska fatta beslut. Havspanerna täcker området som är en nautisk mil utanför baslinjen i territorialhavet till och med den ekonomiska zonen. Kommunala översiktsplaner och de nationella havspanerna kommer därför, för större delen (11 sjömil) av territorialhavet, att överlappa varandra. Havspanen har en indirekt betydelse för inlandskommunerna genom kopplingarna land-hav, exempelvis vägar till hamnar, infrastrukturstråk etc. Läs mer om havspanering på Boverkets hemsida:

- <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmanna-intressen/hav/>
- <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/planering-av-mark-och-vatten/havspanering/>

3.9. Regionala tillväxt- och utvecklingsprogram

Region Uppsala har påbörjat arbetet med att utforma nästa regionala utvecklingsstrategi. Revideringsprocessen sträcker sig fram till november 2020, då strategin planeras att beslutas i Region Uppsalas regionfullmäktige. Följ arbetet på Region Uppsala hemsida:

- <http://www.lul.se/sv/Regional-utveckling/regional-utvecklingsstrategi-uppsala-lan/Uppsala-lans-regionala-utvecklingsstrategi-revideras/>

3.10. Social hållbarhet i planering

Länsstyrelsen arbetar med att uppdatera *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, med ett avsnitt som behandlar frågor kopplade till social hållbarhet mer ingående. Avsnittet beräknas vara klar till nästa uppdatering under hösten 2019.

I detta kapitel lyfter Länsstyrelsen ett urval av ämnen som berör social hållbarhet så som, folkhälsa, jämställdhet, barnperspektivet, integration och funktionshinderspolitiken. Utöver detta hänvisar länsstyrelsen till Länsstyrelsen Västra Götalands arbete med social hållbarhet i planeringen:

- <http://extra.lansstyrelsen.se/op-portalen-vastra-gotaland/sv/sammanfattande-redogorelser/nationella-mal-planer-och-program/Sidor/default.aspx>

3.10.1. Mänskliga rättigheter

En stor del av Sveriges efterlevnad av konventionen för mänskliga rättigheter är avhängig ett samordnat och systematiskt arbete med mänskliga rättigheter inom offentlig förvaltning. Samhällsplanering rör ytterst invånarens rätt till en skälig levnadsstandard, i vilken rätten till bostad ingår. En fungerande bostadsförsörjning påverkar också individens rätt till privatliv, utbildning, hälsa och kultur med mera. Översiktsplaneringen aktualiserar dessutom rättigheter som rör icke-diskriminering, tillgänglighet, personlig säkerhet, delaktighet och inflytande.

2016 fastslog regeringen mål för att säkerställa full respekt för Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter, i den nationella strategin för mänskliga rättigheter (2016/17:29). Av strategin framgår att både myndigheter och domstolar är skyldiga att så långt det är möjligt tolka svenska rättsregler på ett sådant sätt att de blir förenliga med Sveriges konventionsåtaganden. Läs mer om regeringens strategi för det nationella arbetet med mänskliga rättigheter:

- <https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/skrivelse/2016/10/skr.-20161729/>

3.10.2. Folkhälsa

I juni 2018 antog riksdagen ett nytt övergripande mål och en ny målstruktur för folkhälsopolitiken. Målet är att hälsan ska vara mer jämlikt fördelad och att hälsoklyftorna i samhället ska minska. Syftet med folkhälsopolitiken är också att skapa en mer långsiktig och förebyggande struktur för folkhälsoarbetet.

- <https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/folkhalsopolitiska-mal/>

Folkhälsomyndigheten och Sveriges Kommuner och Landsting driver ett samarbetsprojekt kallat "Mötesplats social hållbarhet", vilket är en plattform för kunskaps- och erfarenhetsutbyte. I mötesplatsen samlas frågor som rör den sociala dimensionen i hållbar utveckling och som ytterst handlar om att bidra till att utjämna de hälsoskillnader som finns mellan olika grupper i befolkningen:

- <https://www.folkhalsomyndigheten.se/om-folkhalsomyndigheten/motesplats-social-hallbarhet/>

3.10.3. Jämställdhet i planering

I Sverige finns målet för jämställdhetspolitiken, vilket är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Området omfattar bland annat frågor som makt, inflytande, ekonomi, hälsa, utbildning, arbete och fysisk integritet. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att arbeta med att ta fram perspektiv som belyser olika gruppers behov i samhället, för att nå regeringens mål om jämställdhet. Det är också viktigt att säkerställa att en bred representation av erfarenheter finns med under hela planprocessen, från politiker till medborgardialoger. För mer information om jämställdhetsmålen och jämställdhet i planeringen hänvisar Länsstyrelsen till regeringens mål för jämställdhetspolitiken:

- <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstallldhet/mal-for-jamstallldhet/>

På regional nivå har Länsstyrelsen tagit fram en strategi för jämställdhet i samarbete med bland annat länets kommuner. En redovisning av arbetet finns på Länsstyrelsens hemsida:

- <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/tjanster/publikationer/redovisning-av-regional-strategi-for-jamstallldhet-2018-2020.html>

Länsstyrelsen Skånes vägledning för jämställd fysisk planering:

- <https://www.lansstyrelsen.se/skane/tjanster/publikationer/vagledning-for-jamstallld-fysisk-planering.html>

Boverkets vägledning om jämställdhet i samhällsplanering:

- <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/sa-planeras-sverige/nationella-mal-for-planering/jamstallldhet-i-samhallsplaneringen/>

3.10.4. Barnrättsperspektivet

Enligt artikel 2 och 12 i Barnkonventionen kan rättigheten för unga människor innebära en skyldighet för beslutsfattare och planerare att inhämta underårigas synpunkter i samband med upprättande av detaljplan, översiktsplan samt miljöbedömning (MKB) då barn särskilt berörs. En metod kan vara att använda sig av Barnkonsekvensanalyser (BKN) Boverket har också tagit fram allmänna råd för barns utemiljö, se:

- <https://www.boverket.se/sv/samhallsplanering/stadsutveckling/barns-och-ungas-utemiljo/>

Studie av skolors friytor samt karttjänst

Statistiska Centralbyrån har, på Boverkets uppdrag, studerat skolornas friytor, det vill säga den yta där barnen på egen hand kan vara utomhus och leka. I rapporten studeras regionala variationer, hur friytorna är utformade och hur skolgårdens storlek förändrats under de tre läsåren som undersökningen gjorts. Studien har gjorts i samarbete med Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Skolverket, Tankesmedjan Movium och Sveriges lantbruksuniversitet, SLU. Till rapporten finns en karttjänst för Grundskolor och friytor, se:

- <https://gis2.boverket.se/apps/js/www/friytorgrundskolor/>

3.10.5. Funktionshinderspolitiken och universell utformning

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning. Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet beaktas. Arbetet med genomförandet av funktionshinderspolitiken är inriktat mot fyra områden: principen om universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet, och att förebygga och motverka diskriminering (Prop. 2016/17:188). Läs om nationellt mål och inriktning för funktionshinderspolitiken:

- https://www.regeringen.se/49aa12/contentassets/0571a7504d49428292a6ab114e4b0263/nationellt-mal-och-inriktning-for-funktionshinderspolitiken-prop-2016-17_188.pdf

Principen om universell utformning utgör en central del av hållbar stadsplanering för att skapa en stad för alla. I ett universellt utformat samhälle planeras och skapas miljöer, produkter och tjänster utifrån vetskapen att människor är olika och har olika förutsättningar. Läs om *Hållbara städer och universell utformning*, 2018, på Myndigheten för delaktighet:

- <http://www.mfd.se/globalassets/dokument/publikationer/pm-och-skrivelser/2018/pm-hallbara-stader-och-universell-utformning.pdf>

3.10.6. Integration och etablering

Det nationella målet för integrationspolitiken är att tillgodose lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund. Målet ska bidra till att skapa bättre förutsättningar för att nyanlända och andra utrikes födda ska komma i arbete eller utbildning och etablera sig i samhället. Läs om mål och inriktning för nyanländas etablering:

- <https://www.regeringen.se/regeringens-politik/nyanlandas-etablering/>

Uppsala län har sedan hösten 2018 en regional överenskommelse för integration och etablering som signerats av länets samtliga kommuner, Arbetsförmedlingen, Migrationsverket, Försäkringskassan, SLU, Uppsala universitet samt Region Uppsala. Överenskommelsen har tre tematiska områden där bosättning och mottagande utgör en utav dem. Där har parterna kommit överens om att skapa långsiktiga lösningar i boendefrågor för målgruppen nyanlända. Överenskommelsen sträcker sig fram till 2021 och kompletteras med en handlingsplan med tillhörande aktiviteter som syftar till att nå upp till överenskomna målen. För 2019 står erfarenhetsutbyte i fokus när det gäller bosättning och mottagande i länet, med ett särskilt fokus på kvotflyktingar. Kvotflyktingar anvisas inom ramen för kommunalen och i takt med att antalet asylsökande till Sverige minskar så ökar också andelen kvotflyktingar. För år 2019 har regeringen beslutat att Sverige ska ta emot 5 000 kvotflyktingar som sedan fördelas mellan Sveriges kommuner enligt Migrationsverkets beräkningsmodell. Den regionala överenskommelsen är beslutad av Råd för Social hållbarhet och kommer finnas att tillgå på Länsstyrelsens hemsida under sommaren 2019.

4. Riksintressen

Läs om syftet med riksintressen och riksintressesystemet i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, se bilaga.

4.1. Överblick riksintressen Uppsala kommun

Riksintressena finns i 3 och 4 kap. miljöbalken. I tabellen nedan redovisas enbart de riksintressen som berör Uppsala kommun och om de har förändrats sedan översiktsplanen för kommunen antogs den 12 december 2016 eller om någon revidering eller översyn pågår eller ska ske inom kort.

<i>Riksintresse</i>	<i>Lagrum</i>	<i>Berör Uppsala</i>	<i>Förändring</i>
Friluftsliv	3 kap. 6 § MB	Ja	Ja
Försvarsmakten	3 kap. 9 § MB	Ja	Ja
Energiproduktion/energidistribution	3 kap. 8 § MB	Ja	Ja
Kommunikationer*	3 kap. 8 § MB	Ja	Ja
Kulturmiljövård	3 kap. 6 § MB	Ja	Nej
Natura 2000	4 kap. 8 § MB	Ja	Ja
Naturvård	3 kap. 6 § MB	Ja	Nej
Rörligt friluftsliv	4 kap. 2 § MB	Ja	Nej
Värdefulla ämnen och material	3 kap. 7 § MB	Ja	Nej
Yrkesfiske	3 kap. 5 § MB	Ja	Översyn pågår
*Järnvägar, vägar samt luftfart			

4.2. Riksintressen 3 kap. miljöbalken

De riksintresseanspråk som kan ställas finns angivna i 3 kap miljöbalken och kan gälla s.k. bevarandentressen eller s.k. exploateringsintressen. I kapitlet anges bara allmänt de ändamål, till exempel naturvård eller kommunikationsanläggning, som gör att ett område kan vara av riksintresse. Statliga myndigheter med ansvar för olika sektorer har fått i uppgift att för sina respektive sektorer ange geografiska områden som myndigheterna anser rymmer värden, funktioner eller framtida exploateringsvärden av riksintresse. Hur ansvaret är fördelat mellan de olika myndigheterna framgår av förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden m.m. Syftet är att hävda det riksintressanta i den fysiska planeringen.

Till varje riksintresseområde ska det höra en värdebeskrivning som beskriver värdena eller funktionen och ibland anger vad som påtagligt kan skada dessa.

4.2.1. Riksintresse kommunikationer

Läs om riksintressen för kommunikationer i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, se bilaga.

Väg och järnväg

Trafikverket har uppdaterat riksintressen i februari 2017, se bilaga från Länsstyrelsen *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, se bilaga.

Luftfart

Trafikverket arbetar med en översyn av riksintresset för Arlanda flygplats. I de förslag som finns framtagna påverkas Uppsala kommun endast marginellt i den södra delen av kommunen.

Luftfartsverket bevakar den civila luftfartens intressen. Inom 60 km radie från civila flygplatser, t.ex. Arlanda och Uppsala, bevakar även flygplatsen civilfartens intressen och dessa ska därför remitteras.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på rutiner för remisser av höga objekt kopplade till den civila luftfarten. Det är inte bara Försvarets intressen som kan påverkas negativt av höga objekt utan även den civila luftfarten. Höga objekt kan exempelvis vara byggnader, master, ton, skyltar, vindkraftverk.

Rutiner för remisser av höga objekt framgår av Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen* sid. 44. Ytor för hinderfrihet kring civila flygplatser av riksintresse framgår av Trafikverkets underlag:

- <https://www.trafikverket.se/for-dig-i-branschen/Planera-och-utreda/samhallsplanering/luftfart-i-samhallsplaneringen/Hinderfrihetsytor-vid-riksintresseflygplatser/>

Luftfartsverket (LFV) påpekar att flyghinderrisken med höga objekt nämns i översiktsplanen, men att den civila luftfarten också påverkas av elektromagnetisk strålning. Detta bevakas också genom remissförfarande, se mer i LFV:s yttrande.

4.2.2. Riksintresse för totalförsvarets militära del

Försvarmakten har uppdaterat riksintressekatalogen sedan Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen* publicerades. Den 17 december 2018 fattade Försvarmakten beslut om nu gällande riksintressen och områden av betydelse för totalförsvarets militära del enligt 3 kap. 9 § MB. Se Försvarmaktens yttrande för detaljer om nuvarande gällande områden.

Länsstyrelsen uppmärksammar kommunen på att det tydligt ska framgå att hela landet är samrådsyta för höga objekt. Vid planering av höga byggnadsverk som är högre än 20 meter utanför och högre än 45 meter innanför sammanhållen bebyggelse ska ärendet remitteras till försvarmakten, i enlighet med Försvarmaktens yttrande, se bilaga. Länsstyrelsen har fått uppgifter från Försvarmakten att det inte pågår något arbete med att se över stoppområdena för höga objekt.

4.2.3. Riksintresse för totalförsvarets civila del

Enligt regeringens försvarspolitiska inriktning 2016-2021 ska planeringen för civilt försvar återupptas. Planeringsarbetet ska utgå från förmågan att hantera kriser i samhället i fredstid samt ge en grundläggande förmåga att hantera krigssituationer. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, MSB, ansvarar för utpekandet av riksintressen för totalförsvarets del. MSB arbetar under år 2018/2019 med en analys av huruvida det finns mark- och vattenområden av riksintressen för totalförsvarets civila del. Beslut om detta kommer att fattas tidigast under år 2019. Läs mer om riksintresse civilt försvar på MSB:s webbplats:

- <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/samhallsplanering/riksintresse/>

4.2.4. Riksintresse energiproduktion och energidistribution

Energimyndigheten har den 15 april 2019 (Energimyndighetens dnr 2019-3306) fattat beslut om Riksintresse energiproduktion och energidistribution Forsmark. I beslutet ingår en bedömning att anslutningsledningar till nästa stamnätsstation är av riksintresse enligt 3 kap. 8 § MB. Det innebär att ledningar i Uppsala kommun berörs. Värdebeskrivningen och den geografiska avgränsningen är sekretessbelagd och får begäras ut.

Energimyndigheten har publicerat en sektorsbeskrivning för energiproduktion som ger underlag om värdena och hur de kan omhändertas i fysisk planering, se Energimyndighetens hemsida:

- http://www.energimyndigheten.se/globalassets/fornybart/riksintressen/energiproduktion/sektorsbeskrivning-energimyndigheten-ri_energiproduktion-och-energidistribution-20190415.pdf

4.2.5. Riksintresse friluftsliv

Naturvårdsverket har den 22 december 2016 beslutat om ett nytt riksintresseområde för friluftsliv i Uppsala kommun. Området kallas, FC 06 norra Mälaren samt nedre delarna av tillflödena Fyrisån och Hågaån.

Naturvårdsverket har tagit fram en metod för kartläggning av områden för friluftsliv. En kartläggning av områden för friluftsliv ger kunskap om hur och var friluftsliv bedrivs i kommunen, vilka områden som har potential att utvecklas och lyfter fram känslighet av olika slag. Friluftsliv är ofta en mellankommunal fråga varför kartläggningen kan användas i samverkan mellan flera kommuner. En kartläggning blir ett av flera underlag för kommunens fysiska planering, se mer på Naturvårdsverkets hemsida:

- <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledning/Friluftsliv/Kartlagga-naturomraden/>

4.2.6. Riksintresse kulturmiljövård

Länsstyrelsen har gjort en översyn för riksintressen för kulturmiljövård i Uppsala län. Syftet med översynen har varit att aktualisera och uppdatera motiv och värdetexter samt att se över gränsdragningarna. Översynen av riksintresseområdena i Uppsala kommun var

färdig innan översiktsplanen antogs 2016. Kommunen hann dock inte samråda om de nya gränsdragningar som föreslagits. Samtliga nya gränser ska införas i kommande ÖP.

4.2.7. Riksintresse yrkesfiske

Översyn av riksintresse för yrkesfiske pågår. Havs- och vattenmyndigheten (HaV) är den myndighet som beslutar om områden av riksintresse för yrkesfisket. I remissen önskar de ta emot synpunkter på vilka inlandsvatten som ska anses uppfylla kriterierna för att vara av riksintresse. Mälaren är i dagsläget utpekad som fångstområde av riksintresse. Mer information om översynen finns på HaVs webbplats.

4.3. Riksintressen 4 kap. miljöbalken

I miljöbalkens 4 kapitel finns särskilda bestämmelser för hushållning med mark och vatten för vissa geografiskt angivna områden. Områdena pekades ut i början på 1970-talet inom den så kallade fysiska riksplaneringen som bedrevs fram till början av 1980-talet i ett samspel mellan riksdag, regering, länsstyrelser och kommuner. Riksplaneringen handlade om att se långsiktigt på anspråken, konflikter och dra upp riktlinjer för hushållningen med naturresurserna. Riktlinjerna formulerades för att hushålla med värdefulla resurser och områden som var utsatta för starkt exploateringstryck.

4.3.1. Natura 2000

Länsstyrelsen har uppdaterat bevarandeplaner för Natura 2000-områden vid två tillfällen sedan kommunens ÖP antogs den 12 december 2016. Ett beslut om att fastställa nya bevarandeplaner för 84 natura 2000-områden fattades den 15 december 2016, se bilaga. Det andra beslutet om att fastställa bevarandeplanerna togs den 31 mars 2017 och då var det 80 Natura 2000-områden som fick uppdaterade bevarandeplaner, se bilaga.

5. Miljökvalitetsnormer (MKN)

I översiktsplanen ska det, enligt 3 kap. 5 § PBL, framgå hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer. Länsstyrelsen ska under samrådet verka för att miljökvalitetsnormer enligt 5 kap. MB följs (3 kap. 10 § PBL). Miljökvalitetsnormerna ska ange:

1. föroreningsnivåer eller störningsnivåer som människor kan utsättas för utan fara för olägenheter av betydelse eller som miljön eller naturen kan belastas med utan fara för påtagliga olägenheter och som inte får överskridas eller underskridas efter en viss angiven tidpunkt eller under en eller flera angivna tidsperioder,
2. föroreningsnivåer eller störningsnivåer som skall eftersträvas eller som inte bör överskridas eller underskridas efter en viss angiven tidpunkt eller under en eller flera angivna tidsperioder,
3. högsta eller lägsta förekomst i yt- och grundvatten av organismer som kan tjäna till ledning för bedömning av tillståndet i miljön, eller
4. de krav i övrigt på kvaliteten på miljön som följer av Sveriges medlemskap i Europeiska unionen.

EU-domstolen har i ett så kallat förhandsbesked (dom C-461/13) tagit ställning till vilka skyldigheter vattendirektivet medför för medlemsstater vid tillståndsprövningar av enskilda verksamheter eller projekt och om hur begreppet försämring av status ska tolkas. Begreppet ska tolkas på så sätt att, det sker en försämring så snart statusen hos minst en kvalitetsfaktor försämras en klass, exempelvis från god till måttlig eller från måttlig till otillfredsställande. Detta gäller även om den sammanvägda statusen inte försämras. Förbudet mot försämring av status gäller alltså på kvalitetsfaktornivå. Om en kvalitetsfaktor däremot redan är klassad som dålig, d.v.s. den sämsta statusklassen, är ingen ytterligare försämring tillåten ens på parameternivå.

5.1. MKN för vattenkvalitet – yt- och grundvatten

Sedan kommunen antog ÖP 2016 har följande uppdateringar gjorts som kommunen behöver ta i beaktande:

- Kommunen har tagit fram underlag gällande grundvatten för Uppsala åsen kallad, ”MÅsen”, vilken bör implementeras i översiktsplanen.
- Havs- och vattenmyndighetens föreskrifter (HVMFS 2013:19) om klassificering och miljö kvalitetsnormer avseende ytvatten har ny version där nya miljögifter ingår.
- Statusklassningen cykel 3 finns nu i VISS.
- Uppsalas egna arbeten med LÅP Fyrisån och dagvattenplan

Utöver ovanstående underlag ska kommunen beakta MKN för alla yt- och grundvattenförekomster i kommunen. De bör också ta fram riktlinjer i översiktsplanen för hur MKN för vattenförekomsterna inte ska försämras. Fyrisån och andra sjöar och vattendrag i kommunen tål generellt ingen ytterligare belastning av föroreningar och övergödning från dagvatten.

5.2. Dagvattnet

Länsstyrelsen vill påminna om att det är viktigt att i ett tidigt skede i planeringen skapa förutsättningar och plats för att ta hand om dagvatten i större skala, t.ex. genom att peka ut ytor som är reserverade för dagvattenhantering eftersom det är svårt att skapa plats för nya dagvattenlösningar i efterhand.

En ökad mängd dagvatten innebär med hänsyn till klimatförändringarna en ökad översvämningsrisk med risk för skador på bebyggelse, vilket kommunen bör ta i beaktande.

5.3. MKN för luft

Frågor om luftkvalitet bör integreras tidigt och systematiskt i planprocessen för att så långt det är möjligt undvika en försämrad luftkvalitet. Kommunen bör redan i översiktsplanen utreda vad som kommer att behöva göras för att säkerställa att normerna inte överskrids. Naturvårdsverket har uppdaterat sin handbok om miljökvalitetsnormer för utomhusluft *Luftguiden, version 4*, i januari 2019, se länk nedan.

- <https://www.naturvardsverket.se/Om-Naturvardsverket/Publikationer/ISBN/0100/978-91-620-0182-7/>

6. Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Kommunen har tidigare inte pekat ut några områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Om kommunen överväger att peka ut LIS områden så bör kommunen ta detta i beaktande vid aktualitetsprövningen.

Regler om vägledning för strandskydd och landsbygdsutveckling i strandnära lägen framgår av Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen* sid. 31-33. Notera Länsstyrelsens syn på Mälaren på sid. 33.

7. Miljö, hälsa, säkerhet och risk för olyckor

Miljö, hälsa, säkerhet och risk för olyckor är centrala begrepp i samhällsplaneringen och samhällsbyggandet och lyfts fram i PBL och MB samt lagen om skydd mot olyckor (LSO). Olika miljö- och riskfaktorer kan påverka människors hälsa och säkerhet eller miljön. Det kan ske direkt genom en olycka eller indirekt genom t.ex. miljöskador på lång sikt. Miljö- och riskfaktorer kan också påverka människor indirekt genom oro för hälsa och säkerhet och därmed medföra försämrad livskvalitet. Länsstyrelsen upplyser om Boverkets nya vägledning, se länk nedan. Boverket har även fortsatt uppdrag på området.

- <http://www.boverket.se/globalassets/publikationer/dokument/2017/vagledning-halsa-sakerhet-och-risker-i-pbl.pdf>

7.1. Dricksvattenförsörjning

I översiktsplanen är det viktigt att kommunen beaktar vattenskyddsområden och viktiga vattenresurser, så att hänsyn kan tas i detaljplanering och vid lovgivning. Grundvattenresurserna bör beskrivas med avseende på, i första hand läge, vattenkvalitet och sårbarhet. Läs mer i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*.

Efter regeringens SOU 2016:32, *En trygg dricksvattenförsörjning*, har regeringen satsat på att höja skyddet för dricksvatten bland annat genom att ge länsstyrelserna utökade medel för att fastställa nya vattenskyddsområden samt revidera vattenskyddsområden. En förutsättning för länsstyrelsernas arbete med fastställande är att kommunerna arbetar med ta fram underlag för både nya vattenskyddsområden och för sådana som är i behov av revidering. Uppsala kommun bör därför i sin översiktsplan, utöver att ta hänsyn till befintliga vattenskyddsområden, ta fram tillräckligt underlag för att kunna ta hänsyn till nya vattenskyddsområden och revideringar av vattenskyddsområden. För att så på sätt säkra dricksvattentillgången och inte anta en översiktsplan som motarbetar arbetet med dricksvatten och vattenskyddsområden.

Länsstyrelsen driver 2017-2020 ett projekt med att ta fram en regional vattenförsörjningsplan för Uppsala län. Målsättningen är att ta fram ett underlag som är till nytta för kommunerna och länsstyrelsen i det fortsatta arbetet mot en långsiktig säker dricksvattenförsörjning, se Länsstyrelsens hemsida för mer information:

- <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/stat-och-kommun/samhallsbyggnad/regional-vattenforsorjningsplan.html>

Boverket publicerade en rapport gällande dricksvattenförsörjning 2018, *Fysisk planering för en trygg dricksvattenförsörjning – behov och möjligheter*. Läs mer på Boverket:

- <https://www.boverket.se/sv/om-boverket/publicerat-av-boverket/publikationer/2018/fysisk-planering-for-en-trygg-dricksvattenforsorjning--behov-och-mojligheter/>

Boverket har också tagit fram en vägledning för översiktsplanering i kust och hav, men avsnitten om dricksvatten är tillämpliga på hela landet.

- <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/oversiktsplan/allmannaintressen/hav/struktur/vattenforsorjning/>

Ett förändrat klimat kan ha stor påverkan på råvatten och dricksvattenförsörjningen. Livsmedelsverket har tagit fram en handbok och vägledning för klimatanpassad dricksvattenförsörjning:

- https://www.livsmedelsverket.se/produktion-handel--kontroll/dricksvattenproduktion/kaskad-handbok-for-klimatanpassning_dricksvattenproduktion

7.2. Risker farlig verksamhet och transporter farligt gods

I Uppsala kommun finns idag tre Sevesoverksamheter nära varandra: GE Health Care, Vattenfall och Recipharm. GE Health Care är numera en Sevesoverksamhet av den högre kravnivån, samtidigt har Recipharm tillkommit som en ny verksamhet, enligt den lägre kravnivån. Recipharm är beläget på samma område som GE Health Care i Boländerna. Detta bör tas hänsyn till i ÖP.

Läs mer om risker transporter farligt gods och farlig verksamhet (SEVESO) i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, s. 36.

7.2. Förorenad mark

I översiktsplanen bör kommunen visa samtliga områden som är utpekade som eventuellt förorenade. I ÖP:n nämns inget om markföroreningar i Länna.

Läs mer om förorenad mark i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, s. 37.

7.3. Risk för översvämning, ras, skred och andra naturhändelser

7.3.1. Lagändring – Krav på riskbedömning i översiktsplan

Den 1 augusti 2018 infördes ändringar i PBL, 3 kap. 5 §, Lag om ändring i PBL, SFS 2018:1732, för att hantera klimatförändringar. Enligt 3 kap 5 § PBL punkt 7 ska det av översiktsplanen nu framgå, *"kommunens syn på risken för skador på den byggda miljön som kan följa av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra"*.

Lagändringen innebär ett krav på att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra. Läs mer på Boverkets hemsida:

- <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/nyheter-pa-pbl-kunskapsbanken/lagandringar-i-pbl-och-pbf-1-augusti/>

7.3.2. *Vägledning ras, skred och erosion*

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att SGI i ett regeringsuppdrag om harmonisering av statligt framställda planeringsunderlag avseende ras, skred och erosion tillsammans med bl.a. MSB och Sveriges geologiska undersökning (SGU), har tagit fram en vägledning kring ras, skred och erosion:

- <http://www.swedgeo.se/globalassets/publikationer/sgi-vagledning/sgi-v1.pdf>

SGI har även en kartvisningstjänst där underlag för ras, skred och erosion finns samlade och som uppdateras årligen. Tjänsten har utökats med flera nya kartunderlag sedan den första utgåvan 2015. Bland annat så har Skogsstyrelsen kompletterat med information om områden där skogsbruk och exploatering kan orsaka erosion, ras och slamströmmar. Se kartvisningstjänsten:

- <http://gis.swedgeo.se/rasskrederosion/>

Mer information finns i SGI:s yttrande, se bilaga.

7.3.3. *Tillsynsvägledning naturolyckor*

På regeringens uppdrag har Boverket tagit fram en tillsynsvägledning för naturolyckor gällande översvämning, ras, skred och erosion. Den nya tillsynsvägledningen riktar sig i första hand till länsstyrelser men även kommunala planerare kan finna stöd i frågor om hur översvämning, ras, skred och erosion kan hanteras utifrån PBL. Tillsynsvägledningen redogör bland annat för vad PBL föreskriver kopplat till naturolyckor och klimatanpassning samt innehåller stöd för att bedöma risker för översvämning, ras, skred och erosion vid planläggning, läs mer på Kunskapsbanken PBL:

- https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lansstyrelsens-tillsyn/tillsynsvagledning_naturolyckor/

Tillsynsvägledning för översvämningsrisk finns sedan tidigare, se Boverket:

- https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/lansstyrelsens-tillsyn/tillsynsvagledning_naturolyckor/

7.3.4. Nedladdningsbar lågpunktskartering

Lågpunktskartering för Uppsala län är nu nedladdningsbar och finns tillgänglig för nedladdning på Geodataportalen, sök på lågpunkt Uppsala:

- <https://ext-geodatakatalog.lansstyrelsen.se/GeodataKatalogen/>

7.3.5. Klimatanpassningsportalen

Länsstyrelsen hänvisar också kommunen till den myndighetsgemensamma sidan om anpassning till ett förändrat klimat, klimatanpassningsportalen:

- <http://www.klimatanpassning.se>

7.3.6. Översvämningskartering

Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) översvämningskarteringar visar de områden som hotas av översvämning när vattenflödena uppnår en viss nivå. I MSB:s portal för översvämningshot går det både att titta på och ladda ned data om översvämningskartering, exempelvis GIS-skikt och rapporter. Översyn av översvämningskartering pågår och beräknas vara klar i början av 2020. Se MSB översvämningskartering:

- <https://www.msb.se/sv/amnesomraden/skydd-mot-olyckor-och-farliga-amnen/naturolyckor-och-klimat/oversvamning/oversvamningskarteringar-och-samordning/>

7.4. Elektromagnetiskt fält, UV-strålning och radon

Läs om risker kopplade till elektromagnetiska fält, UV-strålning och radon i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, s 40.

7.4.1. Elektromagnetiska fält

Gällande elektromagnetiska risker ska samråd hållas med Svenska Kraftnät om åtgärder planeras inom 250 m från transmissionsnätledning (tidigare kallade stamnätledning) och stationer. Schablonavstånd för ny bebyggelse för att undvika för höga elektromagnetiska fält framgår av Svenska Kraftnäts yttrande, se bilaga.

Svenska kraftnäts har en vägledning gällande *Samhällsplanering vid svenska kraftnäts stamnätanläggningar*, som bl.a. informerar om när Svenska kraftnät ska höras i ärenden enligt PBL:

- https://www.svk.se/contentassets/6a6447eac77848bdb900a1c6883178bf/kommunal_samhallsplanering_vid_stamnatsanlaggningar_2018_a5_webb.pdf

7.4.2. Lagändring Strålskyddslagen - påverkan referensvärden för radon

Strålskyddslagen SFS 2018:396, trädde i kraft 1 september gällande vissa kapitel och i övrigt 1 juni 2018. Den nya lagen, förordningen och föreskrifterna genomför tillsammans EU:s strålskyddsdirektiv (2013/59/Euratom). I och med ikraftträdande den 1 juni infördes ett nytt referensvärde för radon i bostäder, lokaler som allmänheten har tillträde till samt för arbetsplatser. Det nya referensvärdet ligger på 200 becquerel per kubikmeter luft (Bq/m³). Det är samma värde som Boverkets redan existerande gränsvärde för nya byggnader och Folkhälsomyndighetens riktvärde för bostäder. Referensvärdet är inte ett gränsvärde som inte får överskridas, utan en nivå som man ska försöka komma under och helst så långt under som möjligt. Se mer på Strålsäkerhetsmyndighetens hemsida:

- <https://www.stralsakerhetsmyndigheten.se/regler/foreskrifter/oversyn-av-vara-foreskrifter/>

7.5. Buller

7.5.1. Ändring i förordning om trafikbuller vid bostadsbyggnader

Ändring i förordning (2015:216) om trafikbuller vid bostadsbyggnader, SFS 2017:359, av vissa riktvärden för trafikbuller. Ändringen trädde i kraft den 1 juli 2017. Regeringen beslutade att höja riktvärdena för buller vid en bostadsbyggnads fasad från spår- och vägtrafik. Höjningen innebär inte ändrade krav för ljudmiljön inomhus. Regeringen höjde riktvärdena för buller vid en bostadsbyggnads fasad från spårtrafik och vägar enligt följande:

- en höjning av det befintliga riktvärdet 55 dBA ekvivalent ljudnivå till 60 dBA ekvivalent ljudnivå
- en höjning av det befintliga riktvärdet 60 dBA ekvivalent ljudnivå för bostäder upp till 35 kvm till 65 dBA ekvivalent ljudnivå.

Läs mer om regler och riktvärden för buller på Boverket:

- <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/planering/detaljplan/temadelar-detaljplan/buller-vid-detaljplanering/regler-och-riktvarden-for-buller/>

Se förordningen på Sveriges Riksdags hemsida:

- https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/forordning-2015216-om-trafikbuller-vid_sfs-2015-216

7.5.2. Åtgärdsprogram för buller

Ett åtgärdsprogram för buller finns som underlag till översiktsplanen som omfattar åtgärder 2013–2018. Åtgärdsprogrammet kommer att ersättas med ett nytt för perioden 2019 – 2023 som det bör hänvisas till. Programmet är upprättat med stöd av förordningen mot omgivnings-buller (SFS 2004:675), som fastställer att alla kommuner med minst 100000 invånare vart femte år ska upprätta strategiska bullerkartor, beräkna hur många invånare som exponeras för buller från väg, järnväg, flyg och industrier samt utifrån de resultaten ta fram ett åtgärdsprogram.

8. Hushållning med mark- och vattenområden

Länsstyrelsen har under 2019 påbörjat ett arbete med att ta fram ett underlag gällande jordbruksmark för Uppsala län. Underlaget förväntas vara klart under våren 2020.

8.1. Jordbruksmark

I 3 kap. 4 § MB, anges följande om jord- och skogsbruk,

”Jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.”

All brukningsvärd jordbruksmark, ska i största möjliga utsträckning, skyddas från exploatering enligt hushållningsbestämmelserna. Enligt Jordbruksverket minskar den brukningsbara arealen jordbruksmark både globalt och lokalt för varje år, vilket gör att bevarande av jordbruksmark är av stor betydelse för den fortsatta livsmedels- och energiförsörjningen i landet. Den brukningsvärda jordbruksmarken anses därmed mycket värdefull att bevara för framtida generationer att odla till förmån för livsmedelsproduktion och foder för livsmedelsproducerande djur. Sveriges jordbruksmark är idag för liten för att kunna försörja vår befolkning och större delar av den befintliga marken finns belägen i andra områden än där merparten av befolkningen bor, t.ex. som i Mälardalsregionen.

Regeringen beslutade 2017 om en livsmedelsstrategi för Sverige (prop. 2016/17:104) där målet är att, *”öka livsmedelsproduktionen i Sverige, stödja svensk och miljöinriktad matkonsumtion och skapa sysselsättning på svensk landsbygd”*. Även miljö kvalitetsmålet ett rikt odlingslandskap, talar om behovet att skydda jordbruksmark, *”Odlingslandskapets och jordbruksmarkens värde för biologisk produktion och livsmedelsproduktion ska skyddas samtidigt som den biologiska mångfalden och kulturmiljövärdena bevaras och stärks.”*

I de fall där kommunen än dock vill ta jordbruksmark i anspråk för exploatering för att tillgodose väsentliga samhällsintressen, och detta behov inte kan tillgodoses på ett, från allmän synpunkt, tillfredsställande sätt, på någon annan mark så bör detta ske med så lite intrång som möjligt i det befintliga jordbruket. Se Jordbruksverkets rapporter och vägledningar om exploatering på jordbruksmark:

- <https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/vasentligt-samhallsintresse-jordbruksmarken-i-kommunernas-fysiska-planering.html>
- <http://www.jordbruksverket.se/amnesomraden/miljoklimat/ettriktodlingslandskap/sejordbruksmarkensvarden.4.466f6a9c14e2f0659bbc544.html>
- <https://webbutiken.jordbruksverket.se/sv/artiklar/ovr357.html>

9. Bostadsbestånd och bostadsförsörjning

Målet med bostadssociala insatser är att säkerställa att alla ska få tillgång till en bostad, även de som av olika anledningar inte har möjlighet att få en bostad på den reguljära bostadsmarknaden. I en del fall kan det behövas ett individuellt utformat stöd för att kunna klara sitt boende. Den som har ett större behov av stöd kan behöva en bostad i en särskild boendeform/omvårdnadsboende anpassad till sitt behov.

Tillgången till bostäder, främst hyresrätter, är avgörande för att det bostadssociala arbetet (inklusive flyktingmottagande) ska kunna bedrivas med framgång. Läget på bostadsmarknaden i länet med få lediga hyreslägenheter innebär svårigheter att tillgodose behovet av lägenheter.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att det är angeläget att det finns en koppling till kommunens bostadsförsörjningsprogram samt till de planer och program som berör bostadsförsörjningen, så som lokal- och bostadsförsörjningsplanerna samt handlingsplan bostad för alla.

10. Socialt god livsmiljö

I samhällsplaneringen ska kommunen främja en från social synpunkt god livsmiljö som är tillgänglig och användbar för alla samhällsgrupper.

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på Boverkets vägledning om socialt god livsmiljö som t.ex. kan handla om att det finns god tillgång till service, arbetsplatser, utbildning, kollektivtrafik, rekreationsområden, kultur, fritidsaktiviteter och mötesplatser. Den goda livsmiljön främjar vardagslivet för medborgarna och ger goda förutsättningar för social sammanhållning, integration, trygghet, rekreation och fysisk aktivitet.

I översiktsplanen kan kommunen t.ex. lyfta fram frågor som rör trygghet, tillgänglighet, integration, jämställdhet, barnperspektivet m.m. för att belysa den från social synpunkt goda livsmiljön. Se mer under tidigare avsnitt *Social hållbarhet*.

10.1. Brottsförebyggande genom arkitektur och stadsplanering

Redan i översiktsplanering är det viktigt att arbeta in trygghetsskapande riktlinjer och situationell prevention, om hur kommunen vill planera för en tryggare,

brottsförebyggande och attraktiv stad. Detta för att i senare skeden underlätta för genomförande av brottsförebyggande.

En inriktning av situationellt brottsförebyggande arbete, som handlar om hur fysiska miljöer kan utformas för att förebygga brott och öka tryggheten i samhället, kallas Crime Prevention Through Environmental Design (CPTED). CPTED bygger på att en specifik plats eller situation kan påverka en person att begå brott, och genom arkitektur och byggnation på rätt sätt, eller genom att förändra den fysiska omgivningen via olika åtgärder, kan man försvåra för potentiella gärningspersoner och på så sätt förebygga brottslighet. CPTED handlar även om hur man gör platser attraktiva och hur man uppmuntrar till ett positivt användande av det offentliga rummet. Läs mer på Brottsförebyggande rådets (BRÅ:S) hemsida:

- <https://www.bra.se/forebygga-brott/forebyggande-metoder/situationell-prevention.html>

11. Mellankommunal planering

Alla kommuner är skyldiga att samordna sig på ett lämpligt sätt i beslut gällande regleringen av mark- och vattenområden, som angår flera kommuner. Länsstyrelsen har sedan till uppgift att granska kommunernas samordning av dessa mellankommunala frågor. Detta tar sig uttryck både i översiktsplanesammanhang i 3 kap. 10§ PBL och i överprövning av detaljplaner och områdesbestämmelser enligt 11 kap. 10§ PBL. Läs mer om mellankommunal planering i Länsstyrelsens *Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen*, se bilaga.

11.1. Region Stockholm – RUF5 och ÖMS

En ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen, RUF5 2050 vann laga kraft i oktober 2018. RUF5 2050 ska väga samman regionala behov, uttrycka Stockholmsregionens samlade vilja och den ligger till grund för regionens utveckling i ett långt perspektiv, läs mer på Region Stockholm:

- <https://www.sll.se/verksamhet/Regional-utveckling/utvecklingsplaner-och-strategier/rufs-2050/>

Parallellt med att ta fram RUF5 2050 pågick ett arbete om den långsiktiga storregionala utvecklingen i östra Mellansverige. Under 2018 antogs ÖMS 2050, vilket är ett gemensamt underlag för storregional samhällsplanering i östra Mellansverige och vägledande för regioner och kommuner. Uppsala län, där Uppsala kommun ingår, berörs av ÖMS 2050, se Region Stockholm:

- <https://www.sll.se/verksamhet/Regional-utveckling/utvecklingsplaner-och-strategier/oms-2050/>

12. Kulturmiljö och fornlämningar

Kunskapen om Gamla Uppsala har ökat genom arkeologiska undersökningar de senaste åren. Rapporter som nu är sammanställda visar att fornlämningarna från järnålder och medeltid är mer omfattande än vad som tidigare varit känt. Lämningar efter långa stolprader i det öppna landskapet runt Gamla Uppsala visar också platsens storskalighet. De undersökta fornlämningarna har inte syns ovan mark.

Resultaten visar att gränsbestämningen av fornlämningsområdet i Gamla Uppsala är väl motiverad för området vars fornlämningar och landskap hör samman.

Det stärker också Gamla Uppsalas betydelse som ett av uttrycken för riksintresse för kulturmiljö C30, Gamla Uppsala samt Fyrisåns och Björklingeåns dalgångar.

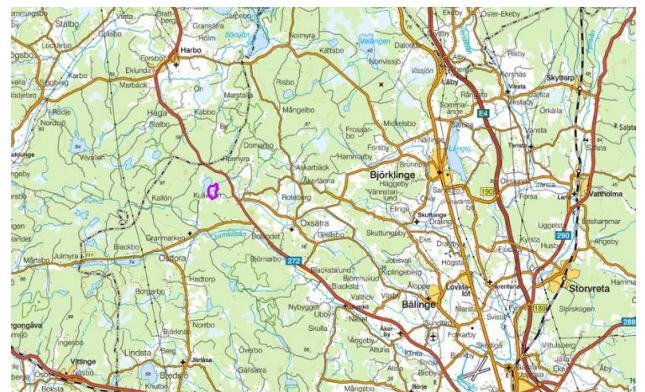
12.1. Kommande underlag kulturmiljö

Länsstyrelsen har upprättat en databas och ett GIS-skikt över samtliga byggnader i Uppsala län som är skyddade i detaljplan med olika typer av kulturmiljömotiverade bestämmelser. Detta underlag kommer att göras tillgängligt för kommunen under året.

13. Naturvärden och naturreservat

Sedan Uppsala kommun antog sin nuvarande ÖP har det bildats 13 nya naturreservat, ett interimistiskt förbud och fyra skogliga biotopskyddsområden i kommunen. Naturreservatet Svanhusskogen hette tidigare Ola och har utvidgats två gånger, varav den senaste 2017. Högstaåsen utvidgades 2018, se bilaga *Skyddade områden i Naturvårdsregistret*.

Länsstyrelsen vill också uppmärksamma kommunen på att det finns ett kort naturvårdsavtal (5 år) för en fastighet i Fjällnora, som kommer att förlängas om kommunen inte bildar reservat innan avtalet löper ut. Länsstyrelsen har även ett pågående ärende kring Rungarn, där Länsstyrelsen i nuläget utför en värdering för att undersöka möjligheterna till att skapa naturvårdsavtal. Det planeras även ett beslut avseende naturreservatet Älvgärde under 2019. Länsstyrelsen har därutöver fått in en intresseanmälan från markägare om att bilda ett reservat vid Bångmossen (se Figur Bångmossen).

Figur – Bångmossen, markerat lila område

13.1. EU-förordning nr 1143/2014

Länsstyrelsen vill upplysa kommunen om EU:s förordning nr 1143/2014 gällande förebyggande och hantering av introduktion och spridning av invasiva främmande arter

För arter som finns upptagna på den s.k. unionsförteckningen som invasiva främmande arter inom EU finns särskilda bestämmelser för att hindra introduktion och spridning.

Länk till mer information:

- <https://www.naturvardsverket.se/Amnen/Invasiva-frammande-arter/>

13.2. Ekosystemtjänster

I översiktsplanering bör de ekosystemtjänster som kan påverkas av planeringen beskrivas och exploateringen anpassas därefter. För mer information om ekosystemtjänster i översiktsplanering se Boverkets hemsida:

- <https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/Allmant-om-PBL/teman/ekosystemtjanster/>

13.3. Grön infrastruktur

Länsstyrelsen har tagit fram handlingsplanen Grön infrastruktur i Uppsala län, vilken beslutades 2019. Handlingsplanen är ett regionalt planeringsunderlag och kommer att publiceras på Länsstyrelsen hemsida under juni 2019. Handlingsplanen pekar ut fyra insatsområden där arbetet med grön infrastruktur bör koncentreras under kommande år. Till handlingsplanen finns även planeringsunderlag i form av GIS-skikt vilka kommer att nås via Länsstyrelsens webb-GIS under våren 2019.

Enligt regeringsuppdraget ska planerna identifiera landskapets biotoper, strukturer, element och naturområden i land- och vattenmiljön inklusive i tätortsnära områden, och redovisa lämpliga bevarandeinsatser som hänsyn, skydd, skötsel och restaureringsinsatser, som bland annat kan utgöra grund för prövningsverksamhet och fysisk planering. Handlingsplanen för grön infrastruktur är ett viktigt kunskapsunderlag som ligger till grund för olika aktörers planering av insatser och åtgärder i landskapet. Handlingsplanen indikerar vart olika former av statligt stöd till värdefulla naturområden ska riktas. Se mer om grön infrastruktur, ladda ner rapport och kartunderlag, på Länsstyrelsens hemsida:

- <https://www.lansstyrelsen.se/uppsala/stat-och-kommun/natur/gron-infrastruktur.html>

13.4. Ekologisk kompensation

Länsstyrelsen vill påminna kommunen om att det är viktigt att kommunen i samband med fysisk planering arbetar med kompensationsåtgärder för grönområden.

Kompensationsprincipen är tänkt att tillämpas i planprocessen vilket innebär att negativa konsekvenser vid en exploatering i första hand ska undvikas eller minimeras, i andra hand mildras. Länsstyrelsen vill lyfta att det finns en möjlighet att peka ut områden i en översiktsplan för ekologisk kompensation.

13.5. Skyddade arter och skyddsvärda träd

I samhällsplaneringen är det viktigt att ta hänsyn till hotade arter. Länsstyrelsen vill påminna om artportalen och trädportalen för skyddade arter och skyddsvärda träd.

- <https://www.artportalen.se/>
- <https://www.tradportalen.se/>

13.6. Generellt biotopskydd

Kommunen redogör för vilka områden som omfattas av det generella biotopskyddet. Skyddet syftar till att bevara småbiotoper i landskapet. Kommunen kan med fördel ange riktlinjer i översiktsplanen för hur det generella biotopskyddet ska hanteras i detaljplaneprocesser. Biotopskyddet är en förbudslagstiftning och Länsstyrelsen får i enskilda fall medge undantag från det generella biotopskyddet men bara om det finns *särskilda skäl*. Möjligheten till undantag är till för situationer då andra intressen att nyttja mark- eller vattenområden kan anses vara mer angelägna än intresset av att behålla enstaka, skyddade biotoper. Dispens ska dock ges restriktivt. Vid bedömningen av om särskilda skäl finns ska Länsstyrelsen även väga in skadans omfattning på biotopen liksom om skadan är bestående eller inte. Länsstyrelsen anser att möjligheten att bevara biotopen alltid ska utredas i första hand vid detaljplanering av ett område. För mer information om biotopskydd hänvisar Länsstyrelsen till Naturvårdsverkets vägledning:

- <https://www.naturvardsverket.se/Stod-i-miljoarbetet/Vagledningar/Skyddad-natur/Biotopskyddsomraden/>

14. Markavvattning och markavvattningsföretag

Inom områden för planerad utveckling enligt översiktsplan 2016 finns i dagsläget flertalet markavvattningsföretag. Markavvattningsföretag är att betrakta som juridiska personer och det är viktigt att inkludera dem i fortsatt planläggning. Markavvattningsföretagen kan ha stor betydelse för kommande planering då både bebyggelse, avlopp och dagvattenhantering många gånger är beroende av väl fungerande markavvattningssystem i landskapet. Befintliga anläggningar är i regel inte anpassade för ytterligare belastning och det kan komma att kräva flertalet åtgärder för att anpassa och upprätthålla befintlig avvattningen i landskapet för framtida behov. I många fall kan juridiska processer vara nödvändiga för att komma till rätta med ansvar, utformning och underhåll.

Vad gäller underlaget som utgör bakgrundsdata för översiktsplanen kan poängteras att den våtmarksinventering som utförts och finns i kartunderlag enbart utgörs av tillräckligt stora våtmarker enligt en fjärranalys eller våtmarker med redan kända värden. Det innebär att mindre våtmarker i t.ex. kuperade skogslandskap m.m. inte ingått i inventeringen. I samband med exploatering kan dessa våtmarker komma att försvinna. Detta behöver hanteras juridiskt och det är viktigt att lämna utrymme för kompensationsåtgärder och värdesätta de lågpunkter i terrängen dit vattnet naturligt rör sig.

14.1. Vattenverksamhet

Lagstiftningen som rör vattenverksamhet (11 kap. miljöbalken) har uppdaterats vad gäller omprövning av moderna miljövillkor för dammar med vattenkraftsproduktion. Syftet med ändringen i lagstiftningen är att uppnå MKN för våra vattendrag och ytterligare arbeta med fria vandringsvägar. Ändringen kan få betydelse i detaljplaneringen i närområden till dammanläggningar som utgör vandringshinder, vilket kommunen bör ha i åtanke vid översiktsplanering. För vissa åtgärder kan det komma att behövas större ytor för att utföra lämpliga åtgärder.

15. Höga objekt och mobilmaster

Länstyrelsen vill upplysa kommunen om att höga byggnadsobjekt, t.ex. byggnader, master, torn, pyloner osv., kan orsaka störningar för både Försvarmakten och civil luftfart, se tidigare stycke under Riksintresse kommunikationer civil luftfart och riksintresse för totalförsvarets militära del.

Mobilmaster kan beroende på hur de placeras påverka landskapsbild, natur- och kulturvärden i olika omfattning. Länstyrelsen anser att det är lämpligt att ange kommunens riktlinjer för placering av mobilmaster i översiktsplanen.

15.1. Påverkan radiosignaler

Om översiktsplanen berör vindkraftverk, så kan uppförandet av dessa riskera att störa radiosignaler på ett negativt sätt, speciellt gäller detta för radiolänkförbindelser. Post- och telestyrelsen (PTS) rekommenderar därför att ett samrådsförfarande genomförs mellan vindkraftsbolag och de radiolänkoperatörer som blir berörda av vindkraftsetableringen för respektive område för att minimera störningsriskerna. Inför ett sådant samråd kan PTS bidra med information om vilka de berörda radiolänkoperatörerna är.

16. Övriga upplysningar som berör översiktsplanering

16.1. Lagändringar

16.1.1. Nytt 6 kapitel i miljöbalken

Den 1 januari 2018 infördes ett nytt 6 kapitel i MB om miljöbedömningar. Läs mer på Naturvårdsverkets hemsida om strategiska miljöbedömningar samt se deras vägledning om strategisk miljöbedömning:

- <http://www.naturvardsverket.se/miljobedomningar>

16.1.2. Miljöbedömningsförordning införs

2018 ersattes förordningen (1998:905) om miljökonsekvensbeskrivningar med Miljöbedömningsförordningen (2017:966):

- https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/_sfs-2017-966

16.1.3. Klimatlag

Den 1 januari 2018 trädde den nya klimatlagen (2017:720) i kraft. Riksdagen fattade under 2017 beslut om ett klimatpolitiskt ramverk. Det klimatpolitiska ramverket består av nya klimatmål, en klimatlag samt ett klimatpolitiskt råd. Mer finns att läsa på Regeringskansliet:

- <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/01/fran-och-med-idag-har-sverige-en-klimatlag/>
- <https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2018/01/fran-och-med-idag-har-sverige-en-klimatlag/>

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av t.f. chef för plan- och bostadsenheten Märta Alsén med planhandläggare Ida Karlsson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också planhandläggare Åsa Blomster, handläggare bostadsförsörjning Karin Lindeberg, vattenskyddshandläggare Annika Lindblad, handläggare vatten- och naturtillsyn Helena Holmberg, naturvårdshandläggare Emilia Wolfhagen, handläggare enheten för jordbrukskontroll Ulf Rosendahl, chef för kulturmiljöenheten Roger Edenmo, bebyggelseantikvarie Henrik Gartz, chef för miljöstrategienheten och t.f. chef naturvårdsenheten Helena Brunnkvist, handläggare miljöstrategienheten Gunilla Lindgren och Aino Inkinen, klimatanpassningssamordnare Daniel Öman, handläggare social hållbarhet Averhed Yevgeniya, Janni Bohman och Mattias Lindh medverkat.

Inkomna yttranden från statliga myndigheter och bolag samt bilagor från Länsstyrelsen.

Ärendet har hanterats med digital signering och har därför inga underskrifter.

Märta Alsén

Ida Karlsson

Så här hanterar vi dina personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa hittar du på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

Inkomna yttranden

Luftfartsverket (LFV), 2019-03-30

Statens Geotekniska institut (SGI), 2019-05-09

Svenska kraftnät, 2019-05-24

Trafikverket, 2019-05-16

Försvarsmakten, 2019-05-17

Skogsstyrelsen, 2019-05-15

Sjöfartsverket, 2019-05-17

Länsstyrelsen Stockholms län, 2019-05-06

Övriga

Sammanställning av statliga och mellankommunala intressen, Länsstyrelsen, publicering 2018.

Skyddade områden i naturvårdsregistret, Länsstyrelsen Uppsala län.

Beslut om fastställande av bevarandeplaner för Natura 2000, 2017-03-31, Länsstyrelsen Uppsala län.

Beslut om fastställande av bevarandeplaner för Natura 2000, 2016-12-15, Länsstyrelsen Uppsala län.

SÄNDLISTA

1. Luftfartsverket (LFV), lfv@lfv.se
2. Strålsäkerhetsmyndigheten (SSM), registrator@ssm.se
3. Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB), registrator@msb.se
4. Sveriges geologiska undersökningar (SGU), sgu@sgu.se
5. Statens geotekniska institut (SGI), sgi@swedgeo.se
6. Svenska kraftnät, registrator@svk.se
7. Post- och telestyrelsen (PTS), pts@pts.se
8. Trafikverket, eskilstuna@trafikverket.se
9. Försvarsmakten, exp-hkv@mil.se
10. Skogsstyrelsen, skogsstyrelsen@skogsstyrelsen.se
11. Riksantikvarieämbetet (RAÄ), registrator@raa.se
12. Energimyndigheten, registrator@energimyndigheten.se
13. Fortifikationsverket, fortv@fortv.se
14. Boverket, registraturen@boverket.se
15. Lantmäteriet (LM), registrator@lm.se
16. Länsstyrelsen Stockholms län, lansstyrelsen@stockholm.se